

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Osuuskuntayrittäjien kokemuksia sote-alalla

Äänitteen kesto: 46 min

Litterointimerkinnot

H: Hanna Koskensyrjä
K: Kaisa Annala
M: Milja Laamanen
J: Juontaja

sa- (sana) sana jää kesken epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-) sana, josta ei ole saatu selvää
(--) useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
[tauko 10 s] vähintään 10 sekunnin tauko puheessa

, . ? : kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

---

H: Tervetuloa seuraamaan Joku muu, mikä? -podcastia. Minä olen Hanna Koskensyrjä, ja mä opiskelen sosiaali- ja terveysalan ylempää amk-tutkintoa Turun ammattikorkeakoulussa. Tänään meillä on aiheena osuuskuntayrittäjien kokemuksia sosiaali- ja terveysalalla. Ja mulla on täällä aiheesta keskustelemassa kaksi osuuskuntayrittäjää: Kaisa Annala Osuuskunta Sompion Tähdessä Sodankylästä ja Milja Laamanen Sosiaalipalvelut Silmu -osuuskunnasta Tampereelta. Oikeen lämpimästi tervetuloa molemmille!

K: Kiitos.

M: Kiitoksia.

[musiikkia]

J: Tämä on Joku muu, mikä? -podcast. Pohdintoja sote-kentän nykytilasta ja tulevaisuudesta.

H: Kaisa, teidän tarjotte siel Sompion Tähdessä kotona asuville ikäihmisille, lapsiperheille ja muille apua tarvitseville koti- ja hoivapalveluja arkea helpottamaan. Kertositko, että millanen polku sulla on johtanut yrittäjäksi tähän osuuskuntaan?

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

K: No, jos aloittaisin ihan siitä, eli mikä takia olen ollut kiinnostunut tästä hoitoalasta. Elikkä olen 80- ja 90-lukujen taitteessa aloittanut perhepäivähoitajana. Ja siitä pikkusen myöhemmin siirtynyt, eli -95–97, tein aika paljon ikäihmisille kotipalvelua. Ja silloin olin niin sanotusti palkkatöissä, ja kunta maksoi minulle palkan. Ja siinä sitten tuli semmonen notkelma välillä, ja päätin, että nyt tarttis vähän tehdä jotain muutakin. Niin sitten opiskelin lukio-opinnot loppuun, mitkä olivat jääneet kesken. Ja sitte siitä innostuneena vielä opiskelin sosionomiksi itseni. Ja nämä olen opiskelut tehnyt työn ohella koko ajan.

Ja työn ohella ja työharjoitteluja tein tämmösessä hankkeessa, missä oli tätä, niinkun, pohjoisimman Lapin liideri oli silloin, nii oli perustamassa tätä osuuskuntaa. Elikkä vuonna 2012. Niin seurasin koko ajan, että mitä tässä niinku, ja miten tämä tapahtuu tämä osuuskunnan perustaminen. Itse en siihen uskaltanut vielä osuuskunnan jäseneksi liittyä silloin, eli mikä olen tämmönen harkitseva tyyppi [nauraa]. Mut sitte 2014 ne pyysi, että tulisitko kehrittelemään kaverina kaikkea käytänteitä ja sitä, että miten tätä työtä oikeasti tehdään. Elikkä kuitenkin sitä työkokemusta mulla oli tuolta hoitopuolelta. Elikkä olin ollu myös palvelutyössä ikäihmisiä hoitamassa. Silloin 2014-vuonna otettiin tämmönen toiminnanohjausjärjestelmä käyttöön, eli Kotihoitojärjestelmä-nimellä oli silloin. Sitä aloin sitten kattomaan, että miten sitä toteutetaan meillä osuuskunnassa. Ja siitä jäin sitten koukuun tähän osuuskuntaan. Ja itse asiassa olen vasta kaks vuotta ollu ihan jäsenenä tässä osuuskunnassa, mut sitte työntekijänä kyllä olen ollu sieltä 2014-vuodesta alkaen enempi ja vähempi, ensin osaaikaisena, ja sitte 2017-vuonna olen siirtynyt sitte kokoaikaseksi työntekijäksi tähän osuuskuntaan. Ja olen sitten yksi tämmönen osuuskunnan omistaja, eli mikä yri-... No ei voi sanoa, et yrittäjäjäsen, vaan osuuskunnan jäsen, ja teen tässä palkallisena sitten tätä työtä.

H: Joo, sul on tosi pitkä kokemus sitte tästä osuuskuntamaailmasta.

K: Kyllä, joo, kyllä on.

H: Joo, ja sitten Milja. Teillä siel Sosiaalipalvelut Silmussa tuotetaan sosiaalihuollon ja lastensuojelun avohuollon palveluita. Millanen sun tarinas on, eli miten oot päätenyt yrittäjäksi Silmuun?

M: Mua aina ehkä huvittaa toi, ku kysytään, että miten on päätenyt yrittäjäksi, niin mä edelleenkin itse hämmästelen sitä, että olen yrittäjä [naurahtaa]. Mul ei ole koskaan ollu mitään intohimoja yrittämisestä. Jotenki katsoisin, että se on ollu kohtalon sattumaa, mutta sit kuitenkin olen tosi tyytyväinen siinä kohtaa, missä nytten olen.

Mutta ehkä tiivistetysti sillä tavalla, että mä oon siis psykiatrinen sairaanhoitaja peruskoulutukseltani. Toki nyt tässä yritystoiminnan ohella on täytyne käydä monestaki

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

syystä erilaisia yrittäjyysopintoja ja johtajuusopintoja myöski, et niitä oon nyt tossa sitte käyny tämän yrittämisen ohella lisäksi. Mut että se perustutkinto tosiaan psykiatrinen sairaanhoitaja, niin oon ollu lastensuojelussa töissä useemman vuoden ennen Silmun perustamista. Ajatus Silmun perustamiseen lähti oikeestaan siitä, et oli työntekijän roolissa tiettyjä asioita, mitä ois kauheesti halunnu tehdä toisella tavalla. Ja koin, et työntekijällä on vaan tiettyyn pisteeseen asti mahdollisuudet yleensä tällaseen kehittämistyöhön. Toki jos esimies... Mä en oo siis esimiestehtävissä ollu, ku ihan lyhyitä sijaisuuksia vaan tehny ennen Silmua, että toki siinä on aina ehkä enemmän mahdollisuutta sit vaikuttaa asioihin, mut ei sit kuitenkaan siinä sellases merkitsevissä määrin, tai tällä tavalla minä koin.

Ja Silmu sitten tuli olemaan tälläsest turhautumisesta oikeestaan tiettyihin juttuihin justiin, että halus tehdä työntekijöiden näkökulmasta asiat paremmin ja tietyt työtehtävät myös sillä tavalla joustavammin ja toimivammin. Et ehkä semmonen oma kokemus työntekijäroolissa oli usein se, että työnantajaa ei kauheesti kiinnostanu. Ehkä vähän tylyäki sanoo sillä tavalla, mut se nyt oli mun kokemus sillon, että ei kiinnostanu muu kun se, että työ tulee jollakin tavalla hoidetuksi. Ja itellä oli semmonen palo tehdä asiat paremmin. Ja sitten mulla oli muutamia ystäviä ja tuttuja matkalta, joille sitte puhuin tästä omasta unelmasta jotenki ja siitä omasta palosta, että hei, et mä haluaisin tehdä nää asiat tällä tavalla ja tolla tavalla. Ja he oli sitten hyvin samoilla linjoilla, ja hyvin samanlaisia kokemuksia oli kun minulla. Ja sitten yhteistuumin päätettiin Silmu pistää pystyyn. Meitä on siis neljä perustajajäsentä, jotka olemme osuuskunnan omistajia, et se on ollu kyllä ilo ja onni, että ei myöskään ole ollut missään kohtaa tätä matkaa yksin. Hatunnosto kaikille yksinyrittäjille! Semmonen lyhyt historia, miksi Silmu on.

H: Joo. Toi on tosi inspiroiva tarina sillee, että on voinu luoda sellasen työpaikan, semmosen omia arvoja vastaavan työpaikan ja oman näkösen. Mutta täst eteenpäin, eli osuuskunnist on mietitty ratkasuu erityisesti haja-asutusalueitten sote-palveluitten tuottamiseen. Ja näyttäs siltä, että ne soveltuu tähän tarkotukseen erityisesti vahvan arvopohjasuuden, joustavuuden, yhteisöllisyyden ja matalan organisaation ansiosta. Mitkä on teidän mielestä tärkeimpiä asioita, jota kannattas huomioida, jos joku nyt lähtis perustamaan tämmöstä sosiaali- ja terveysalan palvelui tuottavaa osuuskuntaa? Mitä mieltä Kaisa on?

K: Tosiaan ku olen ollu mukana tässä perustamisvaiheessa jo, niin olen siis nähny, että kuinka tärkeää on, että osuuskunnan perustaessa... Tai perustettaessa osuuskuntaa pohjatyöt täytyy tehdä kunnolla. Elikkä sosiaali- ja terveysalalla on paljon tämmösiä säädöksiä, määräyksiä, ohjeistuksia sun muuta, elikkä paperitöitä täytyy tehdä paljon. Ja kun ne alussa heti tekkee hyvin, (nii se on) [08:36] hyvä pohja. Kun tulee uusia säädöksiä, tämmösiä, niin vanhasta pohjasta saapi hyvän ohjeen aina sinne uuteen sitten, kun niitä täytyy tehdä ja säännöllisesti vuosittain tehdä näitä papereita uudelleen.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Ja tässä pitää muistaa todella paljon asioita. Elikkä hyvät muistilistat. Ja yleensä se ohjeet osuuskunnan perustamisesta, mitkä löytyy sieltä netistä, niin ne on ihan hyvä pohja. Ja tietenkin helpointa olisi se, et jos olisi rinnalla kulkemassa joku, joka on ollut osuuskunnan perustamisessa taikka osuuskunnan toiminnassa mukana. Elikkä hallinnollisia tehtäviä tässä on niin paljon, elikkä niihin olisi hyvä saaha semmosia pieniä vinkkiä joltakin. Ja tietenkin hyvä pohja just siltä sosiaali- ja terveysalalta, elikkä semmonen työkokemus, niin seki on ihan hyvä olla olemassa. Elikkä tietää jo vähän niitä vaatimuksia, ja tietenkin just on tätä arvopohjaa ja on sitten tätä paloa ja halua tehdä tätä työtä. Ja niinku tuossa Milja jo sano, että sen takiahan tämä osuuskunta meilläkin on perustettu, elikkä me haluamme tehdä hyvin tätä työtä. (Ja mä haluan) [10:05] palvella niitä asiakkaita sinne kotia, elikkä Sodankylässä... Elikkä meil on pohjoseen suuntaan 90 kilometriä matkaa, missä meil on asiakkaita. Elikkä keikka siellä tekee meille sen 180 kilometriä. Ja sitten tuonne etelään suuntaan on 70 kilometriä. Elikkä meil on pitkät välimatkat. Ja useasti on helppo sanua tuolla kunnan puolella, että ko on niin kaukana nuo asiakkaat, että ei meillä ole tarjota niille palveluja, nii mehän ollaan heti käsi pystyssä (ja sanomma, että) me olemme sitä varten perustanu tämän osuuskunnan, että me voimma tarjota sinne sivukylille asiakkaille palveluja. Ja sitten meillä on niissä sivukylissä työntekijöitä.

Elikkä hyvä pohja, hyvä porukka, hyvä yhteistyö kunnan kanssa, ja heti alussa ottaa ne kunnat mukaan siihen, et olhaan perustamassa tämmöstä osuuskuntaa. Ja tässä meidän osuuskunnan perustamisvaiheessa Sodankylän kunta on ollu tosi hyvin mukana. Ja hyvällä yhteistyöllä tätä osuuskuntaa on perustettu.

H: Aivan. Mitäs mieltä, Milja, oot?

M: Sä mainitsit, Hanna, tossa just osuuskunnan arvopohjan, nii se on ollu meille kyllä, ja Kaisakin mainitsi omassa puheenvuorossaan arvopohjan, mikä on ollu meille ihan äärimmäisen tärkeä tässä osuuskunnan perustamisessa. Nimenomaan juuri se, että asiakaslähtöisesti ja erityisesti työntekijöiden hyvinvoinnin huomioiden, nii ajattelen, et se sopii sote-palveluihin totta kai (sen) [11:50] työn luonteenkin takia jo äärimmäisen hyvin.

Oon samaa mieltä tosta Kaisan pointista, et olisi tosi hyvä, jos olisi siinä rinnalla perustamisvaiheessa joku, joka vähän tietää jo osuuskunnan paperihommista ja siitä hallinnollisesta puolesta. Siin on aika paljon työtä. Ja kuten tossa aikasemminki sanoin, et ite oon ollu osuuskuntamuotoses yrittämises erittäin ehkä tyytyväi-, tai jotenki erityisen tyytyväinen siihen, et ei oo tarvinnu olla yksin. Et täs on meitäkin ollu alusta asti neljä. Ja nyt käydään neuvotteluita itse asias juuri tällä hetkellä, että osa meidän työntekijöistä liittyisivät myös osuuden omistajiksi. Pidetään myös sitä vaihtoehtoo tässä avoinna koko ajan.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Se, et jos tekee töitä sellasella, tai tarjoo sellasia sote-palveluita, jotka on kilpailutuksen alaista toimintaa, tai että jos on... Esimerkiks me tuotetaan lastensuojelun avopalveluita, niin tääl Pirkanmaalla ne kilpailutetaan säännöllisin väliajoin. Ja ne on semmonen oma maailmansa, mikä ehkä tiettyjä harmaita hiuksia saattaa välillä aiheuttaa. Niissä oottelen, että uuden sote-alan osuuskunnan perustajaporukka tai jäsenet (--) [13:13] tosi, tosi hyvä pyytää jeesiä joltain, joka näistä kilpailutuksista jo vähän jotain tietää. Että nyt mä aattelen, et me aletaan olla jo aika hyvällä puolella. Me tahkotaan täällä kilpailutusmaailmassa, mutta se on... Oltais ehkä mekin välttytty tosi monelta unettomalta yöltä, jos olis ollu tässä vieressä joku neuvomas. Sellasen neuvon antaisin, et jos kilpailutuksiin on yritys menossa, niin niihin kannattaa hyvin perehtyy ja pyytää vaikka vähän neuvoo joltain, joka niistä tietää enemmän.

[musiikkia]

H: Osuuskuntahan on yritysmuoto, joka voi toimii ikään ku alustana monenlaisille työnteon ja yhteistyön muodoille. Eli osuuskunnassa jäsenet, jotka omistaa tän osuuskunnan, voi olla esimerkiks työntekijöitä, itsenäisiä yrityksiä tai vaikka yhteisöjä. Kaisa, millasia jäseniä teillä on, ja kuinka paljon?

K: No, tällä hetkellä meillä on jäseniä 13. Yksi jäsen meillä on siis Sodankylän kunta, ja kaikki muut jäsenet ovat henkilöjäseniä. Ja näistä neljä jäsentä on, jotka ovat työntekijöitä meillä tässä osuuskunnassa.

H: No millanen strategia teil on uusien jäsenten hankinnan suhteen?

K: No, me olemme pyrkiny siihen, että me saatas jäseniksi meidän työntekijöitä, jotka ovat todella kiinnostuneita tästä koti- ja hoivapalveluista. Elikkä silloin aikasemmin meillä oli jäseninä niin sanotusti kaikenlaisia jäseniä talkkareista hyvinvointipalvelujen tuottajiksi. Mut sitten, kun me ollaan luovuttu näistä kaikista muista tavallaan toimista, elikkä tämmöset konsultoinnit ja kaikki tämmöset. Meidän osuuskunnan kautta ei niitä enään tavallaan tuoteta. Niin sillä me pyritään siihen, että ne kaikki jäsenet, jotka meille tulevat, olis kiinnostunu oikeasti tästä koti- ja... taikka yleensäkin tästä hoiva-alasta. Elikkä silloin tätä on mielekästä ja helppo pyörittää, kun kaikilla on tavallaan semmonen samanlainen tavoitetila.

H: Entäs Milja? Sä sanoit, et teil on neljä perustajajäsentä. Onks teil ajatuksena sitte ottaa siihen lisää jäseniä?

M: Joo, meil on tosiaan siis, niinku sanoit, neljä perustajajäsentä. Ja vakituksia työntekijöitä on sen lisäksi tällä hetkellä neljä, tuntityöntekijöitä on kolme, ja meil on viel rekrytoinnitki käynnissä. Et meillä on tämmönen elävä kohta menossa, että

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

työporukka tässä vaihtuu. Tai tulee lisää toivottavasti meille työntekijöitä nyt tässä. Ja meillähän alusta asti on ollu se ajatuksena, että pidetään ihan mahdollisena sitä, että muitakin kun vain me omistaja- tai perustajajäsenet saisi... Tai et meiän työntekijöillä olis mahdollisuus liittyä osuuskunnan jäseneksi.

Meil on nyt tällä hetkellä neuvottelut muutaman työntekijän kanssa käynnissä siitä, että he liittyisi meidän perustajajäsenten lisäksi osuuden omistajiksi. Meil on tietyt ehdot siihen, että me ehkä toimitaan jollain lailla pikkusen eri tavalla kun tämmönen perinteinen osuuskunta, että osuuskuntahan voi olla myös semmonen, että jäseniä voi vaan niinkun... vähän niinku kuka tahansa tulla tai mennä tai olla. Et meil se liittyy työsuhteeseen, et pitää olla työsuhteessa. Ja sitte työsuhte-ehdot on myös tietynlaiset, että tietyt ehdot pitää siinä työsuhteessakin täytyä, että sitten voi tulla jäseneksi. Mut pidetään sitä kuitenkin hyvänä asiana ja positiivisena asiana nimenomaan, että myös työntekijällä on tällänen mahdollisuus liittyä omistajajäseneksi juuri ehkä siitä samasta näkökulmasta, mitä kerroin tossa alussa, että oma kimmoke ylipäänsä yrittäjäksi tai osuuskunnan jäseneksi, osuuskunnan perustajaksi lähtemiseen on ollu semmonen kehittämishalu. Niin ajattelen, et myös se, että työntekijöillä on mahdollisuus siihen, et jos löytyy tällasta paloa, et halua lähtee rakentamaan tätä alaa ja omaa työtä. Toki siitä sitte myös hyötyy itse tietyllä tavalla, että saa olla jäsen, mut et siin on nimenomaan se mahdollisuus. Mut et nähdään myös se, että myös siin tulee vastuita eri tavalla myös lisää, et saa itte päättää sen, et onko työntekijä vai haluaako olla sitten vielä jotain enemmän. Nyt mä vastasin ihan hirveen pitkästi; toivottavasti vastasin kysymykseen.

H: Joo, kyllä vastasit. Kiitos. Ja tilannehan on sosiaali- ja terveysalal sellanen, että työntekijöistä on yleisesti ottaen pulaa. Ja korona-aika on tietysti pahentanut tilannetta entisestään. Millanen tilanne, Milja, teil o ollu työvoiman saatavuuden suhteen?

M: No itse asiassa siis tosi hyvä. En tiedä, onko siihen nyt välttämättä korona meillä varsinaisesti vaikuttanu. Mä ehkä näkisin, et ennemminki sote-alalla on, mitä nyt on kenttää tässä kuunnellut ja tietysti kuunteleekin koko ajan: kuuluu olennaisena osana myös omaan työhön jotenki tietää, että missä mennään. Siellä kuohuu: on palkkakeskusteluita ja jonkun verran ehkä sellasta tyytymättömyyttä työnantajiin yleisesti, erinäisistä syistä. Työhyvinvointia, just tää, että millä tavalla työntekijät pääsee vaikuttamaan omaan työhönsä, tai miten työntekijöitä kuunnellaan, tai niin edelleen. Et semmonen jotenkin ilmapiiri ja henki vaikuttaa olevan, et työntekijät yleisesti etsii jotain parempaa.

Meil on ollu siis yhdet rekrytoinnit tossa, mitähän siitä nyt, oisko siitä puolisen, reilu puol vuotta. Ja nyt, niinku tossa mainitsin aikasemmin, niin tällä hetkellä rekrytoidaan myös. Ja se palaute, mitä meiän haastateltavilta on tullut sekä silloin että nyt, on ollu se, että he on huomannu jo tässä haastattelutilanteessa, et ku me kerrotaan meidän arvoista ja meiän visiosta, että minkälainen työnantaja me halutaan olla, ja minkälainen

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

työpaikka me halutaan olla. Niin ollaan siinä jo saatu meille hakevilta työntekijöiltä palautetta, että voiks tälläst työpaikkaa olla. Et miten, et eihän tää voi pitää paikkaansa, että te puhutte tälläsii asioita, että oikeesti halutaan kuulla työntekijää. Mun semmonen yks vakiomotto on se, että työntekijä on mille tahansa yritykselle sen yrityksen tärkein pääoma ikään kuin. Niin miksi ei yritys pitäisi huolta niistä tärkeimmistä asioista, mitä siinä työyhteisös voi olla, elikkä nää työntekijät?

Niin meil ei oo ollu kyllä työntekijöissä saatavuusongelmia. Kuulemma me ollaan laitettu jo tonne... Siis työnhakuilmoitus on kuulemma ollut jo sellainen, että siitä on jotain pystynyt lukemaan, että on herännyt kovastikin kiinnostusta. Ja maine tietysti myös kantaa, et sit meil on tälläsiä yksittäisiä yhteydenottoja kyllä ihan jatkuvasti meiän nettisivujen kautta, et joku on kuullu meistä jostain ja on ollu halukas ja kiinnostunut tulemaan meille töihin ja sitten laittanu yhteydenottolomakkeella meille viestiä. Niinku siel on meillä kirjoitettu meiän nettisivuilla, että voi ottaa, että tavallaan tää meiän työ on sellasta, että vaikka meil ei ois rekrytoinnit käynnissä, niin meillä saattaa silti olla töitä [naurahtaa] tarjolla. Niin on ollu kyllä vilkasta sillä saralla, että minä en voi allekirjottaa sitä, mistä tosi moni muu työnantaja ehkä vähän kärsiiki tällä hetkellä, ettei meinaa löytyä työntekijöitä. Mutta oon kyllä sitäkin mieltä, et siinä kohtaa työnantaja, jos ei löydä työntekijöitä, nii sit saattaa olla myös peiliin katsomisen paikka, että miksi se työpaikka ei ole työntekijälle houkutteleva vaihtoehto.

H: Joo, toi kuulostaa kyllä hyvältä tilanteelta toi teidän tilanne. Mites Kaisa, mikä teillä on tilanne siellä?

K: No, kyllä meki ollaan saatu ihan hyvin työntekijöitä. Ja juuri tässä yksi työntekijä kävi tuossa ja sano, että hän on nyt vetänyt... Itse as tämä työntekijä on ollu meillä semmonen reilu puoli vuotta töissä. Ja tuli tuolta kunnan puolelta meille töihin. Ja tekee osa-aikasta työtä ja tuntityönä, kun oli niin sanotusti vähän niinku väsyny siihen rumbaan, että mitä teki siellä kunnan puolella. Niin tuossa sano, että hän on tehny plussia ja miinuksia ja pistänyt ihan paperille niitä asioita. Ja sano, että vaikka tämä työ on niin sanotusti tuntityötä, että ei ole kuukausipalkkasta, nii se sano, että täs on niin paljon hyviä puolia tässä työssä, et saa ite päättää, koska pääasiassa tekee sitä työtä. Että kellonajallisesti, kaikki työt täytyy tietenkä, mitä on hänelle määrätty, tehdä. Mutta ne saa itse tavallaan suunnitella sen päivän. Ja sitten sano, että ei tämän parempaa työporukkaa ole ollu hällä, että on semmonen pieni... Meil on 23 työntekijää tällä hetkellä. (Ja sano, että) [23:26] pieni, mukava porukka, ja kaikki tuntee toisensa, ja kaikki auttavat toinen toisiansa.

Ja tosiaanhan meiän työntekijät pääsääntöisesti tekevät tuntityönä tätä työtä ja ovat tämmösiä osa-aikasia työntekijöitä omasta tahdostansa. Elikkä meillä on tämmösiä, jotka on yrittäjiä. Taikka että yrittäjä tai yrittäjän puolisoja. Ja sitte on tämmösiä maatilan ihmisiä, joilla on esimerkiksi vaikka lampaita. Että tekevät aamulla ja illalla

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

niitä töitä ja sitten päivällä haluavat kuitenkin tehdä tätä meidän hoitotyötä ja pitävät samalla siinä yllä sitä omaa osaamistaan – esimerkiksi lähihoitajan työt.

Elikkä meillekin on niin sanotusti tunkua tänne. Elikkä ei pystytä kaikkia työntekijöitä ottamaan, mitkä haluais tulla meille töihin.

M: Mun täytyy tohon kommentoida, Kaisan juttuun, sen verran, että toi on ehkä semmonen, mikä näyttäytyy ihan samalla lailla meilläkin. Meillähän toimii aika sa-, kuulostaa siltä, että aika samalla tavalla tää työn tekeminen kun teillä, että työntekijät itte sopivat tapaamisensa ja työnsä, et millon ne hoitavat ja millon ne tekevät. Mutta jotenki ehkä näkisin, et tässä varmaankin, kun meidänkin alalla lastensuojelussa on valtavia isoja toimijoita, jotka on jo niin massiivisia, että heil o haaroja ympäri Suomen, ja jotenki se työnantaja tulee sillon aika kaukaiseksi. Jotenki mä näin näkisin, et tälläset pienet... Teil on pieni tiivis työporukka, meil on pieni tiivis työporukka, mut että se homma toimii jollain lailla ihan eri tavalla kun tälläsessä isommassa firmassa. Voisin ehkä ajatella, että osa tätä osuuskuntatoiminnan ja yhdessä yrittämisen iloa ja sellasta mahdollisuutta on nimenomaan siinä, että se työnantaja ei oookkaan semmonen joku ikään kuin muodoton iso möykky jossain, vaan se on ne kaikki työntekijät siinä vieressä ja lähellä ja yhdessä.

H: Joo, täs tulee nimenomaan tää osuuskuntien yhteisöllisyys ja joustavuus esille. Ja teillä molemmissa osuuskunnissahan iso osa liikevaihdosta, tai koko liikevaihto, tulee julkiselt sektorilta. Eli palveluita myydään ostopalveluna tai palvelusetelillä. Miten tää yhteistyö julkisen sektorin kanssa on toiminu? Mites, Milja, teil on menny?

M: No, kuten mainitsin tossa aikasemmassa jossain kohtaa näistä kilpailutuksista, niin me ollaan koettu, että ne on ollu semmonen toimintaa monellakin tapaa hankaloittava tekijä. Siinä, missä aikasemmin tehtiin, siis kilpailutuksia edeltävästi, niin tehtiin joustavaa yhteistyötä jokaisen kunnan kanssa vähän niinkun erikseen. Oli hyvät keskusteluyhteydet joka suuntaan. Reagoitiin nopeesti, jos kunnalla oli joku toive, et hei, he haluais, et oisko mahdollista, että tällä ja tällä tavalla hoidettas tää ja tää asia. Niin koettiin, että oltiin myös hyvinkin joustavia ja ketteriä ikään kun toimimaan ja keskustelemaan.

Se, minkä nää kilpailutukset on nyt sitten aiheuttanu, on semmonen jonkunlainen... Tai näin me koetaan: tietysti kokemuksii on aina, tai kolikolla on aina kaksi kääntöpuolta, mutta koetaan, että niistä johtuen kilpailutus määrittää hyvin pitkälle, miten työ tehdään, mitä siihen pitää sisältyä, mitä siinä ei saa olla, ja meiltä on ikään ku jääny semmonen oman äänen esiin tuomisen mahdollisuus täysin pois. Ja myös sitä kautta ehkä sellanen keskusteluyhteys näihin kuntiin, koska ei ole ikään kuin enää mitään keskusteltavaa, koska kilpailutuksen puitesopimus määrittelee kaikki asiat. Siitä johtuen koetaan myös, et se on vaikuttanu negatiivisesti meidän työskentelyyn siinä,

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

missä me pystyttiin olla aikasemmin joustavia ja vastata suoraan siihen tarpeeseen, oli se sitte sen asiakkaan tarve tai kunnan sosiaalityöntekijän toive, että toimitaanko näin, näin, näin. Enää me ei voida sitä tehdä.

Tietysti ehkä vähän... Kysyt, että... Mikä se oli se, mä unohin jo, mikä se oli se alunperinen kysymys näistä yhteistyöstä kuntien, tai et julkinen sektori ku on maksajana, niin ehkä pikkusen sivuaa siitä, mutta näin koetaan, et aikasemmin oli hyvä yhteistyö, hyvät keskusteluyhteydet, ja nyt ei enää, ei valitettavasti ole.

H: Joo, kyllä vastasit oikeen hyvin tähän kysymykseen. Mites sitte Kaisa, sä sanoit, et siel on Sodankylän kunta yhtenä jäsenenä, nii miten muuten tää yhteistyö on toiminu?

K: Joo, meillä on kyllä kunnan kanssa yhteistyö toiminu tosi hyvin. Elikkä Sodankylän kunnassa meillä täällä on pikkusen vajaava 8 000 asukasta. Elikkä voi sanoa, että on todella pieni kunta. Ja vielä pienempi kunta on Pelkosenniemen kunta, jos on alle tuhat asukasta. Elikkä me melkeen kaikki tunnemme toisemme niin sanotusti. Että me ei olla semmosia kasvottomia ihmisiä, vaan me tunnemme toisemme. Niin meil on tosi mukavasti menny se yhteistyö.

Ja sitten meillä on jopa niin, että voiaan käydä semmonen keskustelu yleensäkki jonku asiakkaan palvelujen tuottamisesta. Ja voihaan järkevästi suunnitella se sillä lailla, että mie voin sanoa, että jos me tehtäs tämä osa tästä asiakkaan palvelusta esimerkiksi. Ja sitte se kunnan kotipalvelu tekis sen oman osan. Elikkä saahan semmosia järkeviä palvelukokonaisuuksia tehtyä. Elikkä minun kyllä täytyy kiittää sitä Sodankylän kunnan yleensäkki tätä vanhustyön puolta, elikkä ollaan kyllä tosi mahtavasti saatu, ja hyvä yhteistyö niinku käyntiin. Toki on ollu alussa vaikeuksia siinäkin, mutta nyt ollaan varmaan kaks vuotta oltu tosi hyvissä välissä. Ja samoin Pelkosenniemen kunta, että siel on ihan samal lailla päästy ihan hyvään keskusteluun, elikkä kumpiki kuuntelee toinen toisiamme, ja vastataan sitte siihen, minkälainen palvelun tarve on. Ja sitte jos ei pystytä jotaki palvelua esimerkiksi tuottamaan, niin sitten mietittään, että miten se tuotettais, ja mikä siin ois semmonen järkevä kokonaisuus.

H: Joo. Onks sulla, Kaisa, kokemusta näist kilpailutuksista?

K: Mulla ei ole kokemusta, elikkä meil on niin pienet, ainakin vielä, nämä palvelupyynnöt. Ne on tavallaan semmosia yksittäisii, et meil ei ole suuria kokonaisuuksia. Niin me olhaan ihan suorana ostopalveluna taikka sitten maksusitoumuksella saatu kunnilta nämä työt.

[musiikkia]

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

H: Sitte ihan lopuksi haluaisin kysyy, että nyt kun aluevaalit on käyty ja uudet hyvinvointialueitten valtuustot alottaneet toimintansa, niin millasia terveisiä haluaisitte lähettää uusille aluevaltuutetuille? Mitä sä haluaisit sanoo, Milja?

M: No kyllä mun täytyy sanoa, että mua ehkä hieman... Nyt mä kuulostan ehkä rikkinäiseltä levyltä koko ajan tästä kilpailutuksesta jauhaessani, mutta se on meille tällä hetkellä iso asia. Ja siihen liittyen mua huolestuttaa se... En nyt tiedä, kuinka paljon tää välttämättä osuuskuntiin sinänsä liittyy, mutta mua huolestuttaa nää uudet hyvinvointialueet siinä mielessä, että nyt kun meil on kokemus tästä, että aiemmin kun oli suora yhteys pieniin kuntiin, niin tämä suora yhteys toimi tosi hyvin.

Ja niinku tossa kerroin, että puolin ja toisin oltiin joustavia ja neuvoteltiin vähän tollain, ku Kaisa tossa kuvaili, et mikä on järkevää sekä kunnalle – taloudellisesti tietysti kunta miettii aina sitä – mutta et sit myös asiakkaalle, et asiakas saa juuri sen palvelun, mitä haluaa. Niin nyt kun tulee sitten nää hyvinvointialueet, niin, et jos yksi kilpailutus tekee jo sen, että tää puheyhteys ikään ku vaurioituu tai katkeaa, tai että ei pystytä joustavasti neuvottelemaan enää asioista, niin mitä tekee sit tämmönen valtava hyvinvointialue? Millä tavalla siellä pystytään sitte enää ottamaan huomioon sitä, että keskustellaan palveluntuottajien kanssa, tai mietitään yhdessä tuotettavien palveluitten nimenomaan sitä järkevyyttä?

No osuuskuntaan se varmaan itse asiassa liittyy juuri sillä tavalla, että osuuskunnan yksi keskeisin asia on juuri se joustavuus, on juuri se, että niinku Kaisa kiivasti kuvas tossa, että he tekee... käsi pystyssä nostaa, että me lähetään tekemään sitä, mitä vaikka kunta ei tee. Niin katkeeko tälläsel, ku palvelut... Byrokratiasta tulee liian isoo ja jäykkää ja raskasta, niin mitä se tekee osuuskuntien tälle joustavuudelle ja mahdollisuuksille ylipäänsä enää vastata siihen, että joku asiakas asuu sadan kilometrin päässä, ja sinne pitäis saada palveluja. Ja osuuskunta vaikka olis valmis siihen vastaamaan, mutta jostain syystä sitte ei kuitenkaan saada sitä keskusteluyhteyttä ja palveluu toimimaan.

Tälläsii huolia mulla on. En tiedä niinkään terveisiä, mutta ajattelen, että huolia. Sellaset terveiset, että ottakaa huomioon nämä asiat [naurahtaa]!

H: Toivotaan, että nää terkut menee perille. Mites sitte Kaisa? Mitä sä haluisit sanoo näille uusille hyvinvointialueitten valtuustoille?

K: No, semmone ajatus, elikkä tietooahan heillä ei varmastikaan siellä hyvinvointialueilla ole yleensäkiän näistä kaikista pienistä yrittäjistä, mitä meillä täällä alueella tällä hetkellä tuottaa näitä palveluja meidän ikäihmisille. Elikkä en usko, että kukaan on vienyt sitä tietoa sinne hyvinvointialueille. Vaikka tiedänkin, että nämä meidän kunnassa tällä hetkellä työskentelevät työntekijät, niin nehän siirtyvät vaan sinne hyvinvointialueen

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

alle työntekijöiksi. Mut sitten ne päättäjät, jotka on tällä hetkellä siellä valittuna, niin he varmaan käsittelevät niin suuria asioita siellä, että ei niillä varmaan ole vielä mielessä ollukkaan, että miten oikeesti tätä työtä täällä tehään.

Sitte se, että meitä ei ainakhaan ole missään vaiheessa kuultu. Eikä meiän ajatusta ole otettu sinne mitenkään. Olen useamman kerran jo nyt työntekijälleki tässä sanonu, että meistähän ei tiiä, et onko meitä enää ensi vuonna, onko koko osuuskuntaa. Että toki meillä on näitä itse maksavia asiakkaita olemassa. Niihinhän tämä ei sillaa vaikuta nämä hyvinvointialueet, mutta kyllä se aina niinku, aina kaikki vaikuttaa kaikkeen.

Ja sitten kun tulevat nämä hyvinvointialueet, onko meillä mahdollisuus enään tehdä tämmöstä vuoropuhelua? Vaikka tavallaan ne työntekijät ovat edelleenkin siellä – ne kunnan työntekijät – samat, kun mitä ne on tänä vuonnakin. Mutta et loppuuko? Se huoli mulla on, että se vuorovaikutus ja se vuoropuhelu loppuu. Sitä toivosin, että siihen panostettais. Elikkä kyllä meillä täällä on se, kentällä työskentelevillä, meillä on se tieto, et mitä täällä tarvitaan.

M: Olipa hyvin sanottu. Tohon kyllä mun täytyy yhtyä ihan yhtä lailla, että meilläkin kentällä olevilla on tosi paljon tietoa ja ajatuksia siitä, että mitä pitäisi ottaa huomioon. Ja kokemus ja huoli on myös sama, että kuullaanko meitä.

H: Kyllä. Toivotaan, että nää hyvinvointialueet sitten jatkossa ottaa teidät mukaan keskusteluun, ja että tää keskusteluyhteys vielä paranee tästä, ja sitte että heil ois viisautta kuunnella teitä.

Suurkiitos teille molemmille, Milja ja Kaisa, tästä haastattelusta. Ja ihanaa keväänjatkoa molemmille!

K: Kiitos, ja hyvää keväänjatkoa myös sinne.

M: Kiitos, samoin.

H: Kiitos paljon.

[musiikkia]

J: Kuuntelit Joku muu, mikä? -podcastia. Löydät sen KEMUSOTE-hankkeen verkkosivuilta jamk.fi/kemusote.